

Sylaby ku skúške pre študentov Sociálnej práce Vysokkej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava pre šk. r. 2008/2009 – externé štúdium

Predmet: *Sociálna práca s osobami s telesným, zmyslovým, alebo vnútorným zdravotným postihnutím*

1. *Základné dokumenty sociálneho učenia Cirkvi*
2. *Definície zdravia* (porovnať a rozvinúť staršie definície a definíciu prijatú Svetovou zdravotnou organizáciou)
3. *Definície zdravotného postihnutia* (podľa platnej legislatívy SR a podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím)
4. *Rôzne druhy zdravotných postihnutí* (základné delenie: osoby so zdravotným postihnutím s normálnym intelektom, osoby so zdravotným postihnutím s mentálnym postihnutím)
5. *Rozdiel medzi pojmami "porucha" - "zdravotné postihnutie (dizabilita)" - "handicap"; vzájomné interakcie podľa WHO a ich význam v živote osoby so zdravotným postihnutím*
6. *Hlavné problémy osôb so zdravotným postihnutím – dizability* (mobilita, priestorová orientácia, komunikácia)
7. *Hlavné problémy v spoločnosti pri ich začleňovaní osôb so zdravotným postihnutím do sociálneho prostredia, vrátane pracovného uplatnenia - handicapu* (bariéry fyzické, orientačné, komunikačné; neinformovanosť verejnosti; medziľudské vzťahy - predsudky; limitovanie možnosti osôb so zdravotným postihnutím dosiahnuť vyššiu vzdelanostnú úroveň, primerané pracovné uplatnenie a pod.)
8. *Telesné poruchy – poruchy štruktúry alebo funkcie pohybového aparátu:* Amputácie; zápalové a degeneratívne ochorenia kĺbov - artritídy, artrózy;
9. *Telesné poruchy – poruchy funkcie pohybového aparátu:* poruchy riadiacej funkcie CNS (detská mozgová obrna, detská obrna – poliomyelitída); stavy po miestnom poškodení mozgu - po mozgovej príhode; stavy po traumatickom poškodení miechy; dôsledky neurologických ochorení – roztrúsená mozgovomiechová skleróza; dôsledky neuromuskulárnych ochorení - svalové dystrofie; Parkinsonova choroba
- 10. Zdravotné postihnutia (dizability) a možné handicapu pri rôznych poruchách štruktúry alebo funkcie pohybového aparátu**
11. *Zmyslové poruchy - poruchy zraku* (strata oka, ťažká porucha zraku u oboch očí, ťažká porucha zraku u jedného oka s oslabením zraku druhého oka, stredná porucha zraku u oboch očí, ťažká porucha zraku v jednom oku, iná porucha zraku)
- 12. Zdravotné postihnutia (dizability) a možné handicapu pri poruchách zraku**
13. *Zmyslové poruchy - poruchy sluchu* (poruchy sluchovej citlivosti úplná, alebo hlboká porucha vývoja sluchu, hlboká obojstranná strata sluchu, hlboká porucha sluchu v jednom

uchu so stredne ťažkou poruchou druhého ucha, stredne ťažká obojstranná porucha sluchu, silná porucha sluchu v jednom uchu so strednou, alebo menšou poruchou druhého ucha, iná porucha sluchovej citlivosti); iné sluchové alebo ušné poruchy (porucha rozlišovania reči, iná porucha sluchovej funkcie), porucha vestibulárnej a rovnovážnej funkcie, iná porucha ušnej funkcie

14. *Zdravotné postihnutia (dizability) a možné handicapy pri poruchách sluchu*

15. *Poruchy vnútorných orgánov*: mechanická a motorická porucha vnútorných orgánov; porucha kardiorespiračnej funkcie; porucha gastrointestinálnej funkcie; porucha tvorby a vylučovania moču; porucha reprodukčnej funkcie; defekt vnútorných orgánov; iná porucha vnútorných orgánov

16. *Zdravotné postihnutia (dizability) a možné handicapy pri poruchách vnútorných orgánov*

17. *Modely zdravotného postihnutia* (rozdiely medzi medicínskym a sociálnym modelom, integrovaný model založený na rešpektovaní človeka ako bio-psycho-sociálnej jednotky, s dôrazom na možnosť uplatňovať si ľudské práva)

18. *Základné kritéria kódovania a klasifikácie funkčnej schopnosti podľa dokumentu WHO - Medzinárodná klasifikácia funkčnej schopnosti, dizability a zdravia - MKF*. (Porovnať s platnými rôznymi prístupmi k hodnoteniu zdravotného stavu pre potreby stanovenia invalidity, ťažkého zdravotného postihnutia, vhodnosti pracovného zaradenia podľa aktuálnej legislatívy)

19. *Čo rozumieme pod pojmom bio-psycho-sociálny model zdravotného postihnutia?* (vysvetlite podľa dokumentu WHO - MKF)

20. *Vysvetlite pojem „komplexná rehabilitácia“!* (komplexná rehabilitácia vyžaduje tímovú spoluprácu viacerých odborníkov: lekár, psychológ, liečebný pedagóg, špeciálny pedagóg, fyzioterapeut, sociálny pracovník)

21. *Význam Medzinárodnej klasifikácie funkčnej schopnosti, dizability a zdravia a jej perspektívne využitie v praxi* (v klinických odboroch, v rehabilitácii, v posudkovom lekárstve, vo vzdelávacom procese, vo výskume, porovnávanie funkčných schopností aj na medzinárodnej úrovni)

22. *Zásady pomoci osobám so zdravotným postihnutím v záujme ich inklúzie do bežného života* (odstraňovanie bariér, dostupnosť informačnej a komunikačnej technológie, dostupnosť komplexnej habilitácie a rehabilitácie, dostupnosť vzdelania, primerané zamestnanie a i.)

23. *Aktuálny právny stav v SR* (Ústava, Antidiskriminačný zákon, Stavebný zákon a vykonávací vyhláška z r. 2002, Zákon o sociálnom poistení, Zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, Zákon o sociálnych službách, Zákon o službách zamestnanosti)

24. *Medzinárodné dokumenty OSN*: "Štandardné pravidlá na vytváranie rovnakých príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím"- 1992 a „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“- 2008

25. *Posudzovanie miery funkčnej poruchy podľa Zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia* (zloženie posudkovej komisie, preukaz o ťažkom zdravotnom postihnutí, preukaz pri uznaní potreby sprievodcu, priznanie potreby kompenzácie, odkázanosť na individuálnu prepravu a pod.)
26. *Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia – jednorazové príspevky*
27. *Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia – opakované príspevky*
28. *Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia – príspevok na opatrovanie*
29. *Čo je to osobná asistencia a aký je rozdiel medzi osobnou asistenciou a opatrovaním* (kto môže poskytovať osobnú asistenciu, kto môže dostať príspevok na opatrovanie)
30. *Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách* (definícia sociálnej služby, formy sociálnej služby, inštitucionálna starostlivosť, opatrovateľská služba v domácom prostredí, odkázanosť na opatrovateľskú službu)
31. *Určovanie invalidity podľa Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov* (pri akom poklese schopnosti zárobkovej činnosti sa stáva občan invalidným? Aké pracovné obmedzenia má invalidný občan?)
32. *Pomoc pri zamestnávaní, poskytovaná osobám so zdravotným postihnutím podľa Zákona č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti* (podpora zamestnanosti, kvóta systém, náhradné plnenie, odvody pri neplnení povinného podielu zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím, rekvalifikácie, pracovná asistencia, podpora vzniku chránených dielní)
33. *Aké štátne a neštátne inštitúcie poskytujú služby zamestnanosti?* (Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, Agentúry pre poradenstvo a sprostredkovanie zamestnania, Agentúry podporovaného zamestnávania)
34. *Možné formy zamestnania občanov so zdravotným postihnutím* (integrované zamestnávanie, tvorba chránených pracovísk, chránených dielní, podporované zamestnávanie, teleworking - práca domov, samozamestnávanie - podnikateľská činnosť, sociálne podniky)
35. *Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím – všeobecné zásady*
36. *Aké druhy služieb ponúkajú Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny* (poradenstvo, rekvalifikačné služby, príspevky na zriadenie chránených pracovísk, chránenej dielne, príspevky na prevádzku)
37. *Formy sociálnej služby* (ambulantná, terénna, pobytová)

38. *Testovanie odkázanosti na opatrovateľskú službu* (testované položky, zásady testovania, klasifikácia jednotlivých testovaných položiek, testovanie sebestačnosti)
39. *Zloženie rehabilitačného tímu pre potreby pracovnej a sociálnej rehabilitácie* (lekár, psychológ, fyzioterapeut, logopéd, protetik, sociálny pracovník, rodinný príslušník, resp. priateľ a pod.)
40. *Sociálne hodnotenie osoby so zdravotným postihnutím na základe riadeného rozhovoru* (sociálna anamnéza, sociálne prostredie, zoznam denných činností, nevyhnutných pre život, vymedzenie problému a stanovenie pracovnej hypotézy, ekonomické zázemie)
42. *Definícia sociálnej práce, nástroje sociálnej práce, nároky na sociálneho pracovníka*
43. *Zásady vzťahu sociálneho pracovníka k osobe so zdravotným postihnutím*
44. *Rôzne úrovne sociálnej práce* (terénna, poradenská terénna a supervízna sociálna práca, riadiaca, výskumná)
45. *Sociálne služby pre deti* (zabezpečenie zvláštnej podpory a materiálnej vybavenosti pre rodiny s cieľom – dieťa ostane v rodine, dispenzarizácia dieťaťa v určitom zariadení)
46. *Sociálne služby pre dospelých* (odľahčovacie služby, nemocničný pobyt pre ťažko zdravotne postihnutého člena rodiny, služby v domácom prostredí, iné)
47. *Poradenstvo ako sociálna služba*
48. *Cieľ a program sociálnej práce pri vybranom, konkrétnom druhu zdravotného postihnutia* (na základe osobného hodnotenia konkrétnej osoby, na základe hodnotenia posudkovou komisiou)
49. *Kompenzačné pomôcky pre život v domácnosti, pre vzdelávanie, pre šport, pre pracovné uplatnenie* (pre mobilitu, transport, komunikáciu, orientáciu)
50. *Aké sú aktuálne možnosti získať zdravotnícke pomôcky, alebo iné pomôcky na kompenzáciu zdravotných a sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia* (podľa zákona o rozsahu zdravotníckej starostlivosti - kategorizačný zoznam zdravotníckych pomôcok; podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia; sponzorstvo priamo od podnikateľov - fyzické osoby, alebo nepriamo cez nadácie)
51. *Občianske združenia osôb so zdravotným postihnutím – typy, činnosti* (špecifické, zmiešané, celonárodné, strešné)